

ONTDEKKINGSTOCHTEN IN DE IJSZEE TEN NOORDEN VAN DE BERINGSTRAAT VAN 1648—1867.

In het *Wetenschappelijk Bijblad* van het *Album der Natuur* 1868 blz. 33 is reeds voorloopig kennis gegeven van een nieuw ontdekt Poolland, dat door den Amerikaanschen kapitein LONG ten noorden van de Beringstraat is gezien en door hem met den naam van Wrangel-land is betiteld. Dr. A. PETERMANN, uit wiens bekende *Mittheilungen* van 1868 blz. 1 dit bericht ontleend is, heeft later in datzelfde geographisch tijdschrift een opstel geleverd, waarin hij de verschillende tochten in dit gedeelte van de IJszee verhaalt en tevens de belangrijkheid daarvan zoowel voor de kennis onzer aarde als voor den handel aantoot. Gelijk wij vroeger getracht hebben de lezers van het Album op de hoogte te houden van de noordpooltochten, die langs een geheel anderen weg werden ondernomen, zoo meenden wij hun geen ondienst te doen, indien wij hun thans mededeelden, wat vroeger en later gedaan is om ook door de Beringstraat in het onmetelijke noordpoolgebied door te dringen.

De Beringstraat toch is een van de drie of vier poorten, die den toegang tot het hooge noorden openen. De zee, die zich ten noorden van die straat uitbreidt, biedt met opzicht tot de kennis van onzen aardbol zeer belangwekkende gezichtspunten aan, die door de in die richting ondernomen tochten steeds duidelijker aan het licht zijn gekomen.

De eer van de ontdekking dezer zee komt toe aan een Rus, een Deen en een Engelschman, aan DESHNEW, BERING en COOK.

DESHNEW is de eerste, die, voor zoover bekend is, de Beringstraat is doorgevaren. Nadat eene maatschappij van pelsjagers onder leiding van ISSAJ IGNATJEW in het jaar 1646 het eerst van de rivier Kolyma de IJszee oostwaarts bevaren had, rustte eene andere maatschappij

van Russische pelsjagers onder KOLMOGORZOW eene grootere expeditie uit, aan welke de in keizerlijken dienst staande kozak, SEMEN DESHNEW, deel nam. Zij ging den 20 Juni 1648 in zeven vaartuigen uit den mond van de Kolyma in zee en bereikte ook werkelijk om de oostpunt van Azië heen nog in den zelfden zomer haar doel, den mond van de Anadyr, aan de oostkust van dat werelddeel.

BERING, een Deen in Russischen dienst, ging den 10 Augustus 1729 op eene expeditie, die door PETER DE GROOTE was uitgerust om het oostelijk gebied van het Russische Rijk te onderzoeken, door de naar hem genoemde straat tot kaap Serdze Kamén in het land der Tschuktschen op 67° 5' noorderbreedte. Daar hij verderop geen land zag en zijne zending volbracht rekende, keerde hij terug.

Kapitein cook had van de Britsche regeering op zijne derde ontdekkingsreis, van 1776—1778, in last, van de Beringstraat uit naar de Baffinsbaai door te dringen, terwijl terzelfder tijde eene andere expeditie onder PICKERSGILL van de Baffinsbaai naar het westen zoude trekken. Na vele belangrijke ontdekkingen in den Grooten Oceaan gedaan te hebben, zeilde cook den 10 Augustus 1778 door de Beringstraat en trof daar den 17den het eerste ijs op 70° 41' aan. Hij liet zich daardoor van allen verderen voortgang terughouden en keerde reeds den volgenden dag terug, nadat hij op 70° 44' noorderbreedte en 161° 36' westerlengte zijn noordelijkst punt had bereikt. Hij zag de Amerikaansche kust slechts tot aan de door hem zoogenoemde IJskaap op 70° 15' noorderbreedte. Hij beproefde nog wel meer westelijk naar het noorden door te dringen, maar werd in deze richting nog meer naar het zuiden teruggedrongen, totdat hij aan de Aziatische kust bij de Noordkaap aanlandde (68° 55' n.br.). Daar hij nu over de gansche breedte van de IJskaap tot de Noordkaap aan de mogelijkheid van een verder doordringen twijfelde, keerde hij naar de Hawaii-eilanden terug, waar hij den 14 Februari 1779, zooals bekend is, door de inboorlingen vermoord werd.

De tweede bevelhebber dezer expeditie, kapitein CLERKE, beproefde wel in 1779 voor de tweede maal van de Beringstraat uit de Baffinsbaai te bereiken, maar het gelukte hem zelfs niet zoover voorwaarts te dringen als cook. De hoogste breedte, die hij bereikte, was 70° 30'. Hij werd door het vaste pakijns tot den terugkeer gedwongen. Hij zoo- wel als de Duitsche geleerde FORSTER, die hem op dezen tocht vergezelde, hielden het er voor, dat een verder doordringen in deze richting

eene onmogelijkheid was. Cook had echter reeds uit de vlucht van eenden en ganzen het besluit opgemaakt, dat er ten noorden van de Beringstraat een poolland moest bestaan.

De Russische ontdekkingstocht onder OTTO VON KOTZEBUE in de Zuidzee en de Beringstraat heeft de aardrijkskunde van het hooge Noorden verrijkt met de ontdekking en opneming van de Kotzebue-Sund aan de noordkust van Amerika, maar overigens het gebied van onderzoek niet verder uitgebreid. De tot hiertoe vermelde reizen hadden zich meestal tot de kusten bepaald en de hoogerop liggende IJszee vermeden. De omtrekken van het vaste land van Azië en van het noordwestelijk deel van Amerika waren daardoor tamelijk wel bekend geworden. De Russische regeering besloot daarom eene nieuwe expeditie uit te rusten met het bepaalde doel om zoover mogelijk in het noorden voorwaarts te dringen. Daar uit alle tot hiertoe ondernomen tochten was gebleken, dat het, zelfs in den zomer, wegens de groote menigte drijfijis onmogelijk is, die zee te bevaren en opmerkingen en waarnemingen te maken, en daar vroeger de sergeant ANDREJEW in 1763 en HEDENSTRÖM en PSCHENIZYN in 1809, 1810, 1811 over het ijs met sleden, de eerste de Beeren-eilanden, de laatsten de Lächowsche-eilanden en Nieuw-Siberiën hadden opgenomen, zoo besloot de regeering, dat deze expeditie over het ijs met sleden plaats zou hebben, ten einde de kusten van de monden van de Kolyma oostwaarts tot aan kaap Schelagskoj Noss op te nemen en van daar naar het noorden onderzoek te doen naar het bestaan van een land, dat zich volgens de verhalen der Tschuktschen in de IJszee op niet verren afstand moest bevinden.

Het bevel over deze expeditie werd aan VON WRANGEL opgedragen. Ofschoon men van 1820 tot 1823 met deze onderneming volhardde, zoo werd het hoofddoel volstrekt niet bereikt. In het eerste jaar bezocht men de Beeren-eilanden en kwam ongeveer 17 Duitsche mijlen verder noordwaarts; in het tweede ging men van Gross-Baranow-kaap noordoostelijk en bereikte 37 Duitsche mijlen rechtstreekschen afstand van het land; in het derde ging men uit van den mond van de rivier Werkon, maar kon zich niet verder dan 17 Duitsche mijlen van het land verwijderen. Nu eens was het de toestand van het ijs, die de reizigers tot den terugkeer dwong; dan zag men van de hoogte der opgehoopte ijsmassa's in de verte de onmetelijke open zee. In het vierde jaar ging VON WRANGEL oostelijk tot Kaap Jakan, in welks nabijheid het poolland in de IJszee volgens de verhalen der Tschuktschen op

heldere zomerdagen zichtbaar is. Latere ontdekkingen hebben de waarheid dezer verhalen volkomen bevestigd. Doch VON WRANGEL was zoo gelukkig niet het land, welks ontdekking hem was opgedragen, in het gezicht te krijgen. "Met de grootste opmerkzaamheid beschouwden wij lang den horizon, in de hoop, dat wij bij den zuiveren dampkring wellicht iets van het land in het noorden, hetwelk de Tschuktschen van hier uit beweren gezien te hebben, mochten ontdekken. Maar daar wij volstrekt geene dergelijke teekenen konden bemerken, zoo trokken wij in oostelijke richting verder."

De gewichtigste ontdekking van VON WRANGEL is zeker deze, dat hij telkenmale met zijne sledetochten uitkwam op eene wijde opene zee, en dat, hoe verder hij naar het oosten trok, de opene zee des te nader bij de kust een aanvang nam. In weerwil van dit alles bleef hij er bij, dat alleen met sleden het onbekende poolland te bereiken was, hoe gevaarlijk en onzeker ook zulk een tocht mocht zijn. En waarlijk, cook en CLERKE hadden met hunne schepen niet ver in de IJzee kunnen doordringen; en wat voor zulke uitstekende zeelieden ondoenlijk was geweest, dat mocht men waarlijk wel voor geheel onmogelijk houden.

Reeds drie jaren later werd deze beschouwing door kapitein BEECHEY omvergeworpen en het bewijs geleverd, dat de weinig goede uitkomsten der beproefde tochten hoofdzakelijk waren toe te schrijven aan onervarenheid in de ijsscheepvaart.

De expeditie van BEECHEY, die den 19^{den} Mei 1825 Engeland verliet, had hetzelfde doel als die van cook, om namelijk eene andere expeditie, die van de Baffinsbaai uitging, tegemoet te gaan. De naderhand zoo beroemd geworden FRANKLIN was namelijk ter zelfder tijd te land naar de noordelijke kust van Noord-Amerika gezonden, om ze van de Kopermijn-river in het oosten tot aan de IJskaap en de Beringstraat op te nemen. Het gelukte hem echter niet zich met FRANKLIN in verbinding te stellen.

In elk ander opzicht is deze tocht van hooge waarde. Behalve menige verrijking van onze wetenschappelijke kennis hebben wij daaraan de beste opneming der geheele noordkust van Noord-Amerika te danken van de Beringstraat tot aan kaap Barrow, de noordelijkste kaap van Noord-Amerika, en den eersten aanmerkelijken vooruitgang sedert cook in de bevaring van dit gedeelte der IJzee.

De expeditie stevende de IJskaap voorbij tot aan kaap Franklin, en van hier tot aan kaap Barrow werd de kust ontdekt en opgenomen

op de groote boot der expeditie, terwijl COOK verder zuidelijk nergens tot dicht bij de kust kon geraken. Terwijl zoo de kust tot aan kaap Barrow ($71^{\circ} 22'$ noorderbreedte) gevolgd werd, verklaart BEECHEY, dat men zelfs in het pakijs had kunnen indringen, zoo men maar gewild had. De beroemde BELCHER, die als luitenant dezen tocht vergezelde, getuigt, dat hij destijds 20 dagen lang in eene boot tusschen de ijsbergen, die in de nabijheid van de IJskaap in ondiep water vastzaten, rondgevaren is, zonder beschadigd te worden, en dat hij daarom de ijsscheepvaart in de IJszee voor niet zoo gevaarlijk houdt, als men die gewoonlijk beschrijft.

Kapitein KELLET was de eerste, die uitgezonden werd om de in het jaar 1845 vertrokken laatste expeditie van FRANKLIN van het westen, van de Beringstraat uit, tegemoet te gaan en te hulp te komen. Deze zending bestond in het eerste jaar, 1848, slechts daarin, dat hij in de Kotzebue-Sund zich met het schip Plover, onder bevel van kapitein MOORE, moest vereenigen.

De tweede maal, in het jaar 1849, passeerde KELLET de Beringstraat den 14^{den} Juli en ging reeds den volgenden dag in Kotzebue-Sund ten anker, nadat hij den afstand van het St.-Laurens-eiland tot aan het Chamisso-eiland (ten minste 350 zeemijlen) in den korten tijd van vijf dagen had afgelegd. Den 18^{den} Juli zeilden de beide schepen, de Herald en de Plover, verder naar het noorden, passeerden den 19^{den} Point-Hope, den 20sten kaap Lisborne, en onderzochten de geheele kust tot aan Wainwright-inlett, waar den 25sten twee booten onder luitenant PULLEN werden afgezonden, om langs de geheele kust van Noord-Amerika tot aan den mond van de Mackenzie-rivier naar sporen van de Franklinsche expeditie te zoeken. Het was de bestemming van het schip de Herald niet om in de poolstreken te overwinteren, maar om naar de tropische wateren van de Mexikaansche kust terug te keeren.

Eer het schip echter den koers naar het zuiden richtte, drong het tweemaal noordwaarts de IJszee in. Eerst volgde het het zware ijs, welks zuidelijke kant zich tot in de nabijheid der Seahorse-eilanden (onder 71° noorderbreedte) uitstreckte en bereikte den 28sten Juli de breedte van $72^{\circ} 51'$ en $164^{\circ} 45'$ westerlengte, van waar weder zuidwaarts in de richting van de IJskaap gestevend werd. Na verscheidene peilingen en opnemingen langs de kust zeilde kapitein KELLET in de eerste helft van Augustus noordwestelijk, ontdekte den 13^{den} de onder 171° westerlengte gelegene, slechts 7 vadem diepe Herald-bank, in

den morgen van den 17^{den} het Herald-eiland, waar hij landde, en zag ten westen daarvan, op een afstand van nagenoeg 60 mijlen, een uitgebreid hoog land, aan hetwelk hij den naam van Plover-eiland gaf. Tegen den avond van den 17^{den} Augustus begon het schip zijne terugvaart naar het zuiden, bereikte den 20sten kaap Lisborne en den 2^{den} September Kotzebue-Sund, waar het tot den 29sten vertoefde. Den 2^{den} October ging het weder door de Beringstraat.

Deze expeditie is van bijzonder gewicht, omdat zij aantoonde, dat deze IJszee tot op veel hoogere graden bevaarbaar is, dan vroegere expedities en beschouwingen hadden aangenomen. Daarbij moet niet uit het oog worden verloren, dat KELLETT's expeditie in het geheel niet op ontdekkingen en het voorwaartsdringen in het hooge noorden, maar alleen op het onderzoek der reeds bekende Noord-Amerikaansche kusten was ingericht, en dat zijn schip volstrekt niet voor de ijsscheepvaart was uitgerust en bestemd. En echter vond hij gelegenheid veel verder in de IJszee door te dringen, dan vroegere uitrustingen. Het ijs, hetwelk KELLETT aantrof, was ook geenszins van vreesverwekkend voorkomen en doorgaans slechts vijf voeten hoog, zelfs de noordelijkste pakijsmassa's. Ja hier (72° 51' noorderbreedte) zag men den waterhemel en opene zee duidelijk ten noorden van het pakij. Bij het Herald-eiland was het pakij niet dicht, maar met opene kanalen doorbroken, en bij het eiland zelf was een aanzienlijke golfslag. En alle deze belangrijke ontdekkingen en waarnemingen in de groote IJszee werden door KELLETT maar zoo ter loops in den tijd van weinige dagen uitgevoerd.

In het jaar 1850 werden wederom twee schepen uitgezonden om door de Beringstraat FRANKLIN's expeditie te hulp te komen. Kapitein COLLINSON, de bevelvoerder van de Enterprise, bereikte eene nog hoogere breedte dan alle zijne voorgangers, daar hij op den 27sten Augustus 1850 tot 73° 23' noorderbreedte en 163° westerlengte doordrong. Hij vond hier eene diepe zee en liet verder zuidoostelijk naar kaap Barrow (72° 40' n. br., 158° 45' w. l.) zijn dieplood tot 133 vadem en zinken zonder grond te raken. In het volgende jaar voer hij langs de geheele noordkust van het Amerikaansche vasteland tot aan Banks-land.

Kapitein M'CLURE, bevelhebber van de Investigator, kwam van de Beringstraat tot aan kaap Barrow binnen 8 dagen (van 28 Juli tot 5 Augustus 1850), zeilde nog in die zelfde maand de geheele noordkust van Amerika langs, voer toen naar Banks-land en de Prins-

van-Walles-sstraat en overwinterde daar op 72° 50' noorderbreedte.

Beide zeetochten hebben getoond, dat men wel in elk jaar zelfs met zeilschepen langs het land in deze IJszee groote afstanden kan afleggen en dat dit, zoo het oostwaarts langs de Amerikaansche kusten geschieden kan, even goed westwaarts langs de Siberische kusten het geval zijn moet.

De expeditie van **RODEERS**, in het jaar 1855 ondernomen, bewijst de bevaarbaarheid van de IJszee ten noorden van de Beringstraat nog in veel hooger mate dan de voorafgegane expedities. Hij toch zeilde door de aanzienlijke streek van pakij's, die 6 breedtegraden of 360 zeemijlen besloeg, tot boven den 72sten graad noorderbreedte in niet meer dan drie dagen, van 10 tot 13 Augustus 1855. Even groote afstanden werden afgelegd, toen den 17^{den} Augustus westwaarts langs de Siberische kust gestuurd werd. In twee dagen werden in rechte lijn niet minder dan 220 mijlen doorvaren. De zee moet dus wel in alle deze weinig bevaren streken volkomen open en bevaarbaar geweest zijn.

De tocht van den Amerikaanschen kapitein **LONG** in 1867 is daarom zoo merkwaardig, dat het hem gelukte op 70°30' noorderbreedte en 180° westerlengte een land te ontdekken, hetwelk zich met zijne achter elkander liggende bergketens ver naar het noorden uitstreckte. Een van die bergen had de gedaante van een uitgebrande vulkaan, en scheen eene hoogte te hebben van nagenoeg 3000 voeten. Hij is daar niet aan land gegaan, maar heeft het alleen uit de verte, op een afstand van 15 tot 18 zeemijlen, kunnen waarnemen. Hij meende echter, dat het zonder sneeuw en met een voor de noordpoolstreken schoonen plantengroei bedekt was.

Dit land is nu juist het zuidelijk uiteinde van het uitgebreide en hooge land, hetwelk kapitein **KELLET** reeds den 17^{den} Augustus 1849 ontdekt en Plover-eiland genoemd had. De zuidelijke kuststreek, welke **LONG** zag, wordt door hem op eene lengte van 15 Duitsche mijlen aangegeven en sluit zich geheel aan het door **KELLET** ontdekte gedeelte der oostkust aan. Beider berichten en opgaven passen volkomen bij elkander.

Maar nog gewichtiger, dan het weder aanschouwen uit de verte van een reeds voor 20 jaren ontdekt land, is de vaart van kapitein **LONG** in andere opzichten. Zij toont zonneklaar aan, dat het wetenschappelijk onderzoek dezer streken veel beter ter scheep over zee, dan met bondesleden over het ijs kan geschieden. Kapitein **LONG**, een eenvoudige walvischvaarder, zeilt tusschen de Siberische kust en dit

poolland met zijn zeilschip in weinige dagen heen en terug, terwijl eene wetenschappelijke expeditie, door de Russische regeering met alle denkbare hulpmiddelen uitgerust, na eene inspanning van volle vier jaren, dat land, hetwelk slechts 20 Duitsehe mijlen van de Siberische kust verwijderd ligt, zelfs niet eenmaal te zien krijgt. "Tusschen het land en mijn scheepskoers" zegt kapitein LONG, "bevonden zich nog ijsblokken, en daar ik onder deze geen sporen van walvisschen kon ontdekken, hield ik mij niet voor gerechtigd, tot aan het land te varen, wat naar mijn inzicht zonder veel gevaar uitgevoerd had kunnen worden;" een stoomboot, voegt hij er bij, had gemakkelijk het land aan zijne oost- of westzijde ver naar het noorden kunnen volgen.

In eene latere mededeeling laat kapitein LONG zich nog uitvoeriger en meer in bijzonderheden uit over zijne uitzichten betreffende de bevaarbaarheid der IJzee tusschen de Beringstraat en Spitsbergen, welke weg ook nog den stroom in zijn voordeel heeft, die in den zomer van het oosten naar het westen trekt. Het ijs, hetwelk het eerst aan de kusten smelt en loslaat, zou langs deze eene bevaarbare waterstraat open laten, waardoor een schip zonder zwaarigheid doorvaren kon, vooral indien het bij windstilte en tegenwind de stoomkracht tot hulp had. DESHNEW toch is reeds in 1648 van de Kolyma door de Beringstraat naar de Anadyr gevaren, en wat hem en anderen voor 200 jaren bij de toenmaals gebrekkige hulpmiddelen mogelijk was, mag bij de tegenwoordige hulpmiddelen der scheepvaart voor een gemakkelijk uitvoerbare zaak geacht worden. "Dat de doortocht van de Beringstraat naar den Atlantischen Oceaan nog eenmaal tot uitvoering zal komen," zoo besluit hij zijne mededeeling, "daaraan gelooft hij zoo vast als aan eenig ander nog in de toekomst op te lossen vraagstuk, en in veel hooger graad, dan hij voor 15 jaren aan de mogelijkheid van een Atlantischen telegraafkabel geloofd had. De weg zal wellicht voor den handel tusschen de beide oceanen wel van geene groote beteekenis worden. Zoo intusschen deze passage elk jaar ook maar tot aan de Lena mocht worden verwezenlijkt, dan zou dit reeds voor de ontwikkeling en de aanwending der natuurlijke hulpmiddelen van het noordelijk Siberië van groot nut zijn."

Nadat Dr. PETERMANN opgave gedaan heeft van de verschillende expeditiën in dat gedeelte der IJzee, hetwelk zich ten noorden van de Beringstraat uitstrekt, voegt hij daaraan nog eenige belangrijke aan-

merkingen toe betreffende de natuurlijke gesteldheid van dit zeegebied en de praktische belangrijkheid, die het voor handel en nijverheid heeft.

De talrijke peilingen, inzonderheid die door BEECHEY, KELLET, COLLINSON en RODGERS, en in het westen door WRANGEL gedaan zijn, geven eene vrij volledige voorstelling van de gesteldheid van den zeebodem in deze wateren. Wij zien daaruit, dat de diepte van de kust af vrij geregeld toeneemt, totdat zij nagenoeg 30 vademen bedraagt. Boven den 72sten breedtegraad daalt de bodem met eene sterke afhelling naar beneden tot eene diepte van meer dan 130 vademen.

De heerschende stroom, die in het voorjaar en den zomer door de Beringstraat trekt, gaat naar het noorden, hoofdzakelijk noordoostelijk, en vindt aan de kust tusschen kaap Krusenstern en Point-Hope eene afleiding naar het noordwesten, welke dan met den eenen arm tusschen de Siberische kust en het nieuw ontdekte land doorgaat, met den anderen zich naar het noorden in de richting der Herald-eilanden wendt en dan dit poolland aan de oost- en zuidzijde bespoelt. Een treffend bewijs van deze stroomrichting geeft onder anderen de schipbreuk van het schip Gratitude, die in het begin van Juli 1865, 30 zeemijlen westelijk op $68\frac{1}{2}^{\circ}$ noorderbreedte en 168° westerlengte plaats had. Het wrak werd namelijk in de volgende maand Augustus bij het Herald-eiland wedergezien. Kapitein RAINOR legt er bijzonderen nadruk op, dat hij deze noordelijke strooming bij het Herald-eiland geheel vrij van ijs vond.

In den herfst en winter gaat de strooming in de tegenovergestelde richting door de Beringstraat naar het zuiden. De Amerikaansche walvischvangers, van welken velen op verschillende punten aldaar overwinterd hebben, brengen daarvoor nieuwe feiten en waarnemingen bij. Hiermede komt ook de opgave van VON WRANGEL overeen, dat de stroomingen aan de Siberische kust in den zomer naar het westen en in den herfst naar het oosten gaan.

Maar ook in den zomer gaat van het noorden, van kaap Barrow af, een stroom naar het zuiden, totdat hij met den westerstroom uit het zuiden onder $69\frac{1}{2}^{\circ}$ noorderbreedte samenvalt. Aan den invloed van die stroomen is het waarschijnlijk toe te schrijven, dat zich ten noorden van Point-Hope eene uitgestrekte onderzeesche hoogvlakte of terras heeft gevormd, dat zich van deze kaap in het zuiden tot aan $72\frac{1}{2}^{\circ}$ noorderbreedte en van 169° tot 176° westerlengte uitstrekt en op de Herald-bank zijn hoogste toppunt van slechts 7 vademen diepte

bereikt. Naar alle waarschijnlijkheid heeft hier de poolstroom door zijn samentreffen met den warmen stroom uit het zuiden en de daardoor veroorzaakte smelting en vernieling der ijsmassa's, wat wederom de bezinking van medegevoerde aarde, steenen en rotsblokken op den zeebodem ten gevolge heeft, den zeebodem verhoogd, gelijk dit ook bij New-Foundland, Spitsbergen, het Beeren-eiland en in andere deelen der aarde, waar twee dergelijke stroomingen samenvloeien, het geval is.

Eene van de treffendste uitwerkingen dezer stroomingen is de natuurlijke gesteldheid der kusten ten noorden van de Beringstraat, het groote onderscheid tusschen de Amerikaansche kust, die door de warme strooming bespoeld wordt, en de Aziatische, die veel meer aan koude stroomingen is blootgesteld. De Heer EDUARD MOHR uit Bremen, die in het jaar 1851 met eene Duitsche handelsexpeditie in deze oorden verkeerde, heeft dit contrast met weinige woorden duidelijk en bepaald geschetst, als hij het volgende bericht:

“In het oog vallend is het enorme verschil van karakter in den plantengroei tusschen de oevers van de Kotzebue-Sund en de op gelijke breedte liggende Aziatische kust. Terwijl in Azië behalve mossen, zwammen en kleine langs den grond kruipende plantjes alle verdere plantengroei verstorven en dood schijnt en door deze treurige poolwoestijn een melancholische indruk op de gemoedstemming wordt gemaakt, groeien op het Chamisso-eiland in de Kotzebue-Sund struiken tot eene hoogte van 20 voet en is zijn bodem in die mate van kleine boschjes bedekt, die kleine roode en blauwe eetbare beziën droegen, dat wij geheele emmers vol daarvan aan boord van de *Rena* brachten.”

Het is van het hoogste belang voor de voortzetting der poolexpedities uit de geschiedenis der ontdekkingen op dat gebied leeringen af te leiden voor de toekomst. Behalve de Russische expedities onder VON WRANGEL zijn er nog geene ondernomen met de bepaalde bestemming om het eigenlijke poolgebied ten noorden van de Beringstraat na te vorschen. En wat was het resultaat van VON WRANGELS ervaringen? Dat men in het koudste land der aarde, op een zeer ondiepe zee, telkens op steeds dunner en meer gebroken ijs kwam en eindelijk voor de open zee stond, en dat reeds in ééne plaats op een afstand van slechts $\frac{3}{4}$ Duitsche mijl van het land.

De expeditiën van RODGERS en LONG leveren het ontegensprekelijk bewijs, dat deze zee niet met eeuwig, vast en onbewegelijk ijs bevoerd is, zooals VON WRANGEL meende. De koers van kapitein LONG liep zoowel

dicht langs de kust als ook ver daarvan af in de hooge zee, en van zwarigheden van het ijs of in de scheepvaart is noch bij hem, noch bij RODGERS eenige spraak. "Deze noordelijke kust", zegt EDUARD MOHR, "bevat vele kleine, goed beschermde bochten, waarin ons schip tegen het nu en dan van het noorden naar beneden komende ijs een zekeren ankergrond vond; meestal echter en zelfs dan, als de zee geheel met ijsschollen bedekt scheen, bleef er langs de kust een strek vrij vaarwater over."

Men mag het er op grond van deze ervaringen voor houden, dat de bevaring van de IJszee op weinige uitzonderingen na overal langs de kusten met geschikte stoombooten mogelijk en uitvoerbaar is. Tot die uitzonderingen mogen gerekend worden de zeeëngten en baaien ten noorden van Smith-sund, de Karische zee, de ondiepe gedeelten der zee ten noorden van Siberië, in het bijzonder tusschen de Nieuw-Siberische eilanden en het Aziatische vasteland, in zekere mate ook de nauwe vaarwaters van den Parry-archipel en eenige anderen.

Bij de scheepvaart in de Baffinsbaai vaart men langs de kust nage- noeg 25 breedtegraden ver naar het noorden, en in het noorden om de naar het zuiden drijvende ijsvelden heen. In de zuidpoolzee, waar de ijsmassa's nog grootscher zijn dan in het noorden, is men daardoor heen gekomen en heeft men aan gene zijde, aan de poolzijde, een geheel opene zee bijna zonder alle ijs aangetroffen. Theoretisch moet beide, zoowel het omvaren als doorbreken, ook in de IJszee ten noorden van Spitsbergen mogelijk zijn; hoewel de geschiedenis daarvan nog niet de praktische bewijzen heeft gegeven. Zeevaarders als RODGERS en LONG, naar behooren met stoomschepen toegerust, zouden hunne vaart naar het westen kunnen voortzetten en langs de Poolzee Europa bereiken, en evenzoo van den Atlantischen Oceaan langs Oost-Groenland tot de Beringstraat doordringen.

Maar welk nut ter wereld kan ons ooit de met ijs bedekte Poolzee brengen? En waartoe dan die expedities naar die ongestuvige oorden? Die vragen verdienen wel eenig antwoord.

Voor zoover de IJszee ten noorden van de Beringstraat tot hertoe bevaren is, is zij slechts een zeer klein gedeelte der zee, op den grootst mogelijken afstand van de beschaafde staten van Europa gelegen. Ook kenden haar de Russen reeds sedert meer dan 200 jaren en hebben zoo goed als geen voordeel van haar weten te trekken.

Maar de ondernemende Amerikanen hebben getoond, wat in weerwil

van dit alles uit zulk eene IJzee gehaald kan worden. De eerste Amerikaansche walvischvaarder, kapitein ROYS, bezocht deze zee in den zomer van 1848. Hij kruiste van het eene vaste land tot het andere tot op 72° noorderbreedte, zag nergens ijs, maar overal vele walvischen, die ongemeen onbevreesd waren en licht geschoten konden worden. Hij had gedurende den geheelen zomer zulk aangenaam weder, dat de zeelieden lichte kleeding droegen. Ten gevolge van zijne gelukkige vaart en zijne goede vangst, gingen reeds in het volgende jaar niet minder dan 154 Amerikaansche schepen, met 4650 zeelieden bemand, naar de Beringstraat, en hadden een enorme opbrengst van de walvischvangst. De opbrengst van traan in de beide jaren 1849 en 1850 bedroeg 6,367,711 dollars, aan balein 2,074,742 dollars, alzoo te zamen 8,442,453 dollars (!) "Onze geheele handel met het oosten", zegt de staatssecretaris der Amerikaansche marine, W. A. GRAHAM in een officieel document, "is niet van zooveel waarde, als deze onze walvischvangst in de Beringstraat, met welke in de beide jaren, van welke de statistieke opgaven voor ons liggen, meer Amerikaansche zeelieden binnen dien kleinen omtrek in de poolzee zich bezig hielden, dan ooit ergens in onze gezamenlijke marine. Deze bekwame zeelieden vischten in den korten tijd van twee jaren den enormen rijkdom van meer dan 3 millioenen dollars uit die zee."

Twintig jaren lang is nu onafgebroken de walvischvangst der Amerikanen in de Beringstraat met grooten ijver gedreven, en nog altijd in weêrwil van de vele duizenden reeds gestorven walvissen, levert zij een ongemeen groote opbrengst. Nog kort geleden verklaarde een Duitscher, die zulk eene Amerikaansche walvischvaart ten noorden van de Beringstraat medegemaakt en daarop vele belangrijke ervaringen verzameld had: "de walvischvangst is de beste zaak, die in Amerika kan worden gedreven".

DR. A. T. REITSMA.